

ภัยคุกคาม (The Threat)

เชื้อไวรัส FMD สายพันธุ์ใหม่
จากแอฟริกา (SAT 1)
ทะลวงกำแพงภูมิภาคลาม
เข้าตะวันตกกลาง ยุโรป
และล่าสุดพบการระบาดรุนแรงใน
(มณฑลกานซู และซินเจียง)

ความเปราะบาง (The Vulnerability)

ปศุสัตว์ในภูมิภาคอาเซียน
ไม่มีภูมิคุ้มกันตามธรรมชาติ
วัคซีนเดิมที่ใช้อยู่ (O, A, Asia 1)
ไม่สามารถสร้างภูมิคุ้มกันข้าม
สายพันธุ์ (Cross-protection)
เพื่อป้องกัน

การเตรียมความพร้อม
เฝ้าระวัง ป้องกัน ควบคุม
โรคปากและเท้าเปื่อย
ซีโรไทป์ SAT 1

สัตวแพทย์หญิงนพวรรณ บัวมีรูป
ผู้เชี่ยวชาญด้านพัฒนาสุขภาพสัตว์และบำบัดโรคสัตว์
สำนักควบคุม ป้องกัน และบำบัดโรคสัตว์ กรมปศุสัตว์

แผน
ปฏิบัติการ
ป้องกัน ควบคุม
และกำจัด
โรคปาก
และเท้าเปื่อย
(พ.ศ. 2566-2570)

กรมปศุสัตว์
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

คู่มือเตรียมความพร้อม
ฝ้าระวัง ป้องกัน ควบคุม
และกำจัด
โรคปาก
และเท้าเปื่อย

กรมปศุสัตว์
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

คู่มือเตรียมความพร้อม ฝ้าระวัง
ป้องกัน ควบคุม และกำจัด

โรคปากและเท้าเปื่อย
ซีโรไทป์ SAT 1

สำนักควบคุม ป้องกันและบำบัดโรคสัตว์ กรมปศุสัตว์

การเตรียมความพร้อมรับมือโรคปากและเท้าเปื่อย SAT 1

ระยะก่อนเผชิญเหตุการณ์ระบาคของ
โรคปากและเท้าเปื่อยซีโรไทป์ SAT1

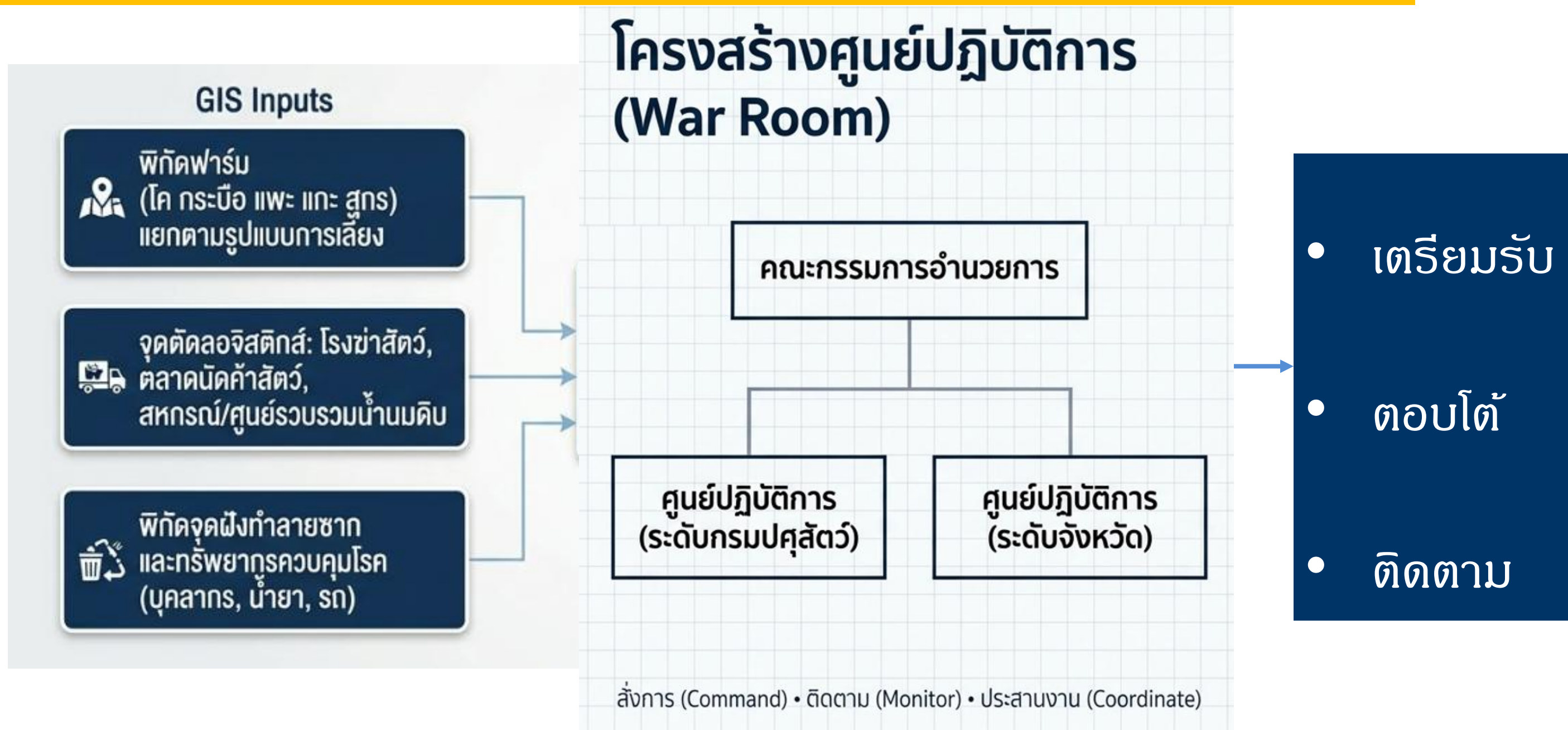
การเตรียมความพร้อมรับมือ**ก่อน**มีโรคระบาดในประเทศ

- การบริหารจัดการ และขับเคลื่อนเตรียมความพร้อมในก
- การเฝ้าระวังโรค
- การป้องกันโรคเข้าประเทศ
- การเพิ่มประสิทธิภาพการป้องกันโรคของฟาร์ม
- การพัฒนาการตรวจวินิจฉัยโรค และสร้างเครือข่ายทางห้องปฏิบัติการ
- การเตรียมความพร้อมวัคซีนฉุกเฉินในการควบคุมโรค
- การเพิ่มศักยภาพในการสื่อสารความเสี่ยง

การเตรียมความพร้อมรับมือ**ก่อน**มีโรคระบาดในประเทศ

1. การบริหารจัดการ และขับเคลื่อนเตรียมความพร้อมในการควบคุมโรค

การเตรียมความพร้อมรับมือ**ก่อน**มีโรคระบาดในประเทศ

1.การบริหาร

จัดการ และ

ขับเคลื่อน

เตรียมความ

พร้อมในการ

ควบคุมโรค

การเฝ้าระวังการนำเข้าเชื้อจากต่างประเทศ (Import Surveillance)

ติดตามสถานการณ์โลกผ่าน WAHIS ตรวจสอบข้อมูลการระบาดจากเว็บไซต์ขององค์การสุขภาพสัตว์โลก (WOAH) อย่างสม่ำเสมอ เพื่อแจ้งเตือนภัยแก่ผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน

สุ่มเฝ้าระวังในกลุ่มเสี่ยงสูง

ประเมินความเสี่ยงและสุ่มตรวจยานพาหนะ อุปกรณ์ สัตว์ที่กักมีชีวิต อาหารสัตว์ ผลิตภัณฑ์จากสัตว์ (เช่น ไส้กรอก แหนม) และมูลสัตว์

Real-time PCR

การตรวจทางห้องปฏิบัติการเชิงรุก

ใช้วิธี Real-time PCR ตรวจหาสารพันธุกรรมของเชื้อไวรัสเมื่อพบการระบาดในประเทศเพื่อนบ้าน หรือกรณีพบการลักลอบนำเข้าสัตว์และซากสัตว์

เครือข่ายการแจ้งเหตุและประชาสัมพันธ์ (Public Relations & Reporting)

ช่องทางการแจ้งเหตุสำหรับเกษตรกร

เมื่อเกษตรกรพบสัตว์ป่วย ให้รีบแจ้งเจ้าหน้าที่กรมปศุสัตว์ในพื้นที่ทันทีเพื่อให้เข้าเก็บตัวอย่างส่งตรวจห้องปฏิบัติการ

การสร้างความตระหนักรู้

ประชาสัมพันธ์ให้เกษตรกรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้าใจนิยามของโรคและวิธีการสังเกตอาการสัตว์ป่วยเบื้องต้น

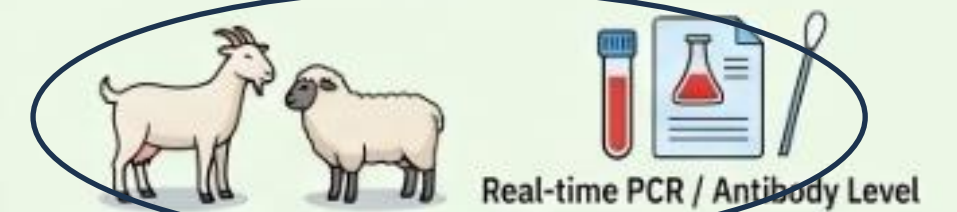

การเฝ้าระวังเพื่อค้นหาโรคภายในประเทศ (Domestic Surveillance)

ระบุและประเมินพื้นที่เสี่ยง

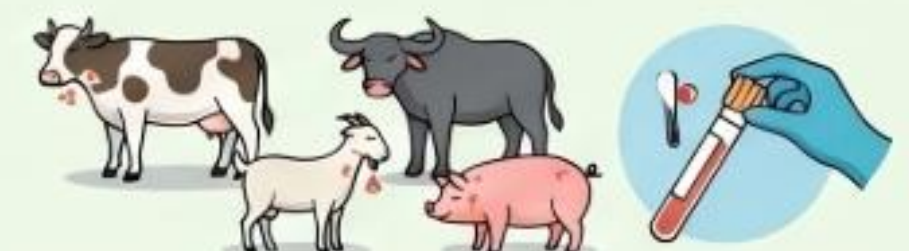
มุ่งเน้นพื้นที่ชายแดน พื้นที่ที่มีความหนาแน่นของสัตว์สูง และพื้นที่ที่มีการเคลื่อนย้ายสัตว์บ่อยครั้ง

Real-time PCR / Antibody Level

ตรวจสอบทางห้องปฏิบัติการในแพะ-แกะ

ทำการตรวจหาสารพันธุกรรมด้วย Real-time PCR หรือตรวจระดับภูมิคุ้มกันในกลุ่มแพะและแกะในพื้นที่เสี่ยงระดับกลางถึงสูง

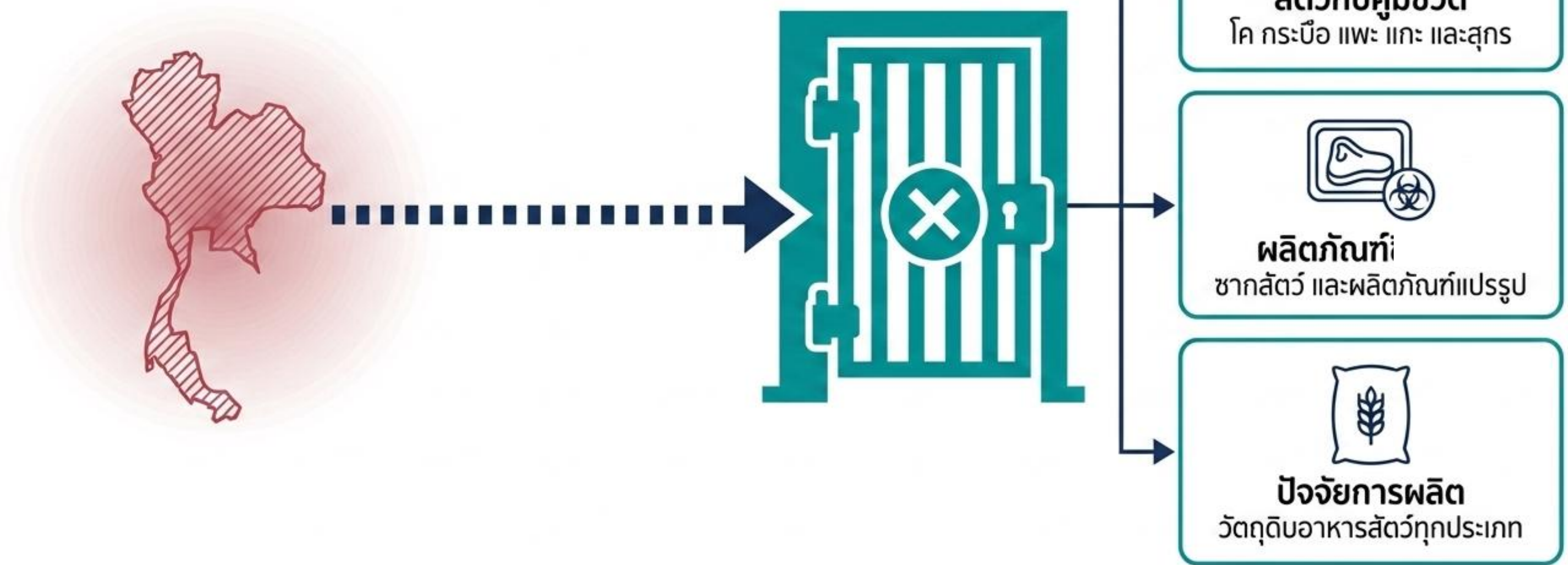

เฝ้าระวังตามนิยามอาการของโรค

หากพบ โค กระบือ แพะ แกะ หรือสุกร แสดงอาการป่วยตามนิยามโรค ให้ดำเนินการเก็บตัวอย่างส่งตรวจทันที

มาตรการชะลอการนำเข้าทางระบอดวิทยา

ชะลอการนำเข้าหรือนำผ่านราชอาณาจักร**จากประเทศที่มีการระบอดอย่างเด็ดขาด** โดยแบ่งกลุ่มควบคุมความเสี่ยงดังนี้:

ยุทธศาสตร์การสกัดกั้นการเคลื่อนย้ายพิดกฏหมาย

การบูรณาการพหุภาคี	การสื่อสารความเสี่ยงสาธารณะ
 <ul style="list-style-type: none">- บูรณาการหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกระดับ <ul style="list-style-type: none">- เข้มงวดตรวจสอบการลักลอบเคลื่อนย้ายสัตว์ปีก คุนัข ผลิตภัณฑ์ และวัตถุดิบอาหารสัตว์	 <ul style="list-style-type: none">- สร้างความเข้าใจกับผู้เดินทางเข้า-ออกประเทศ <ul style="list-style-type: none">- รณรงค์งดการนำพาและเคลื่อนย้ายสัตว์หรือผลิตภัณฑ์เข้าประเทศโดยไม่ได้รับอนุญาต

ระเบียบปฏิบัติเมื่อพบการลักลอบเคลื่อนย้าย

**การจับกุมและ
การยึดอายัด**

สกัดกั้นการเคลื่อนย้ายสัตว์
หรือผลิตภัณฑ์พืตกฎหมาย

การเก็บตัวอย่าง

เก็บตัวอย่างจากสัตว์
หรือผลิตภัณฑ์ที่ยึดได้

**การเฝ้าระวังทาง
ห้องปฏิบัติการ**

ส่งตรวจวิเคราะห์เชื้อไวรัส

ยกระดับความปลอดภัยกรณีประเทศเพื่อนบ้าน

เกิดการระบาด

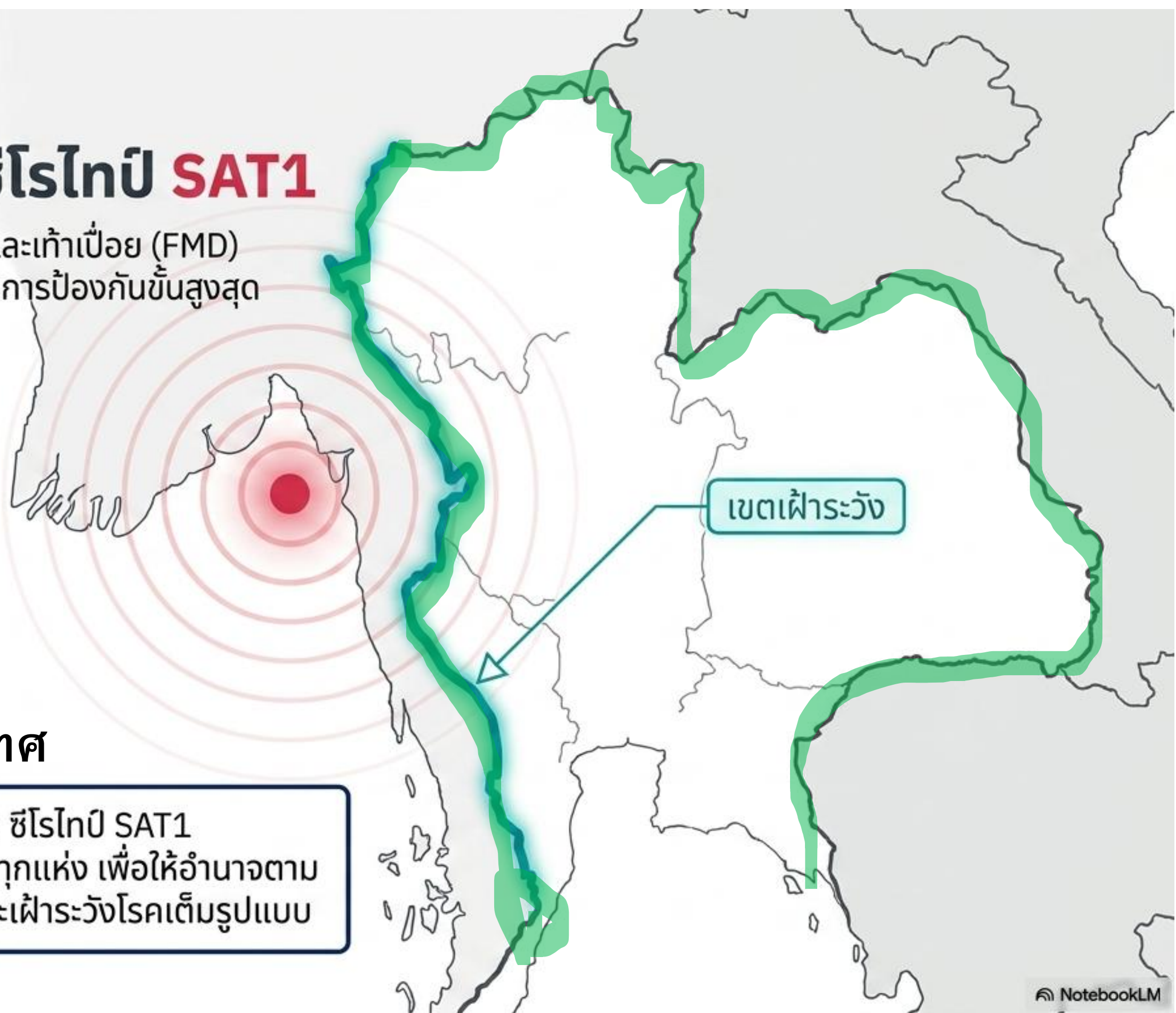
จุดชนวน: พบสถานการณ์โรคระบาด
ขยายวงกว้างในประเทศเพื่อนบ้าน

1. ประกาศเขตเฝ้าระวัง (Zoning)	2. เพิ่มศักยภาพชายแดน (Border Boost)	3. มาตรการพาหนะ (Vehicle Control)	4. ระงับการส่งออก (Export Halt)
 <ul style="list-style-type: none">ประกาศเขตเฝ้าระวังโรค FMD SAT1 ในพื้นที่ จังหวัดชายแดนทันที	 <ul style="list-style-type: none">ยกระดับการหาข่าว ลักลอบ และความเข้มงวด ช่องทางนำเข้า-ออก	 <ul style="list-style-type: none">เข้มงวดการทำลายเชื้อโรคที่รถเข้า-ออกทุกคัน (รถขนส่งสัตว์, อาหาร สัตว์, มูลโค)	 <ul style="list-style-type: none">ห้ามรถขนส่งสัตว์ที่บคู่ออกนอกประเทศ (หากจำเป็นต้องเปลี่ยน ถ้ายารถก่อนออกและทำลายเชื้อ)

การยกระดับวิกฤต: โรคปากและเท้าเปื่อย ซีโรไทป์ SAT1

หากพบสถานการณ์การระบาดของโรคปากและเท้าเปื่อย (FMD) ในประเทศเพื่อนบ้าน ต้องดำเนินการยกระดับการป้องกันขั้นสูงสุด

3. การป้องกันโรคเข้าประเทศ

ประกาศเขตเฝ้าระวังโรคปากและเท้าเปื่อย ซีโรไทป์ SAT1 อย่างเป็นทางการในพื้นที่จังหวัดชายแดนทุกแห่ง เพื่อให้อำนาจตามกฎหมายในการควบคุมการเคลื่อนย้ายและเฝ้าระวังโรคเต็มรูปแบบ

การเปลี่ยนถ่ายและทำลายเชื้อยานพาหนะ

1. เข้มงวดการทำลายเชื้อโรค

ฉีดพ่นน้ำยาฆ่าเชื้อยานพาหนะเข้า-ออก
ทุกคันที่มีความเสี่ยง (รถขนส่งสัตว์กับคู่
อาหารสัตว์ วัตถุติด และมูลโค)

2. ห้ามยานพาหนะออกนอกราชอาณาจักร

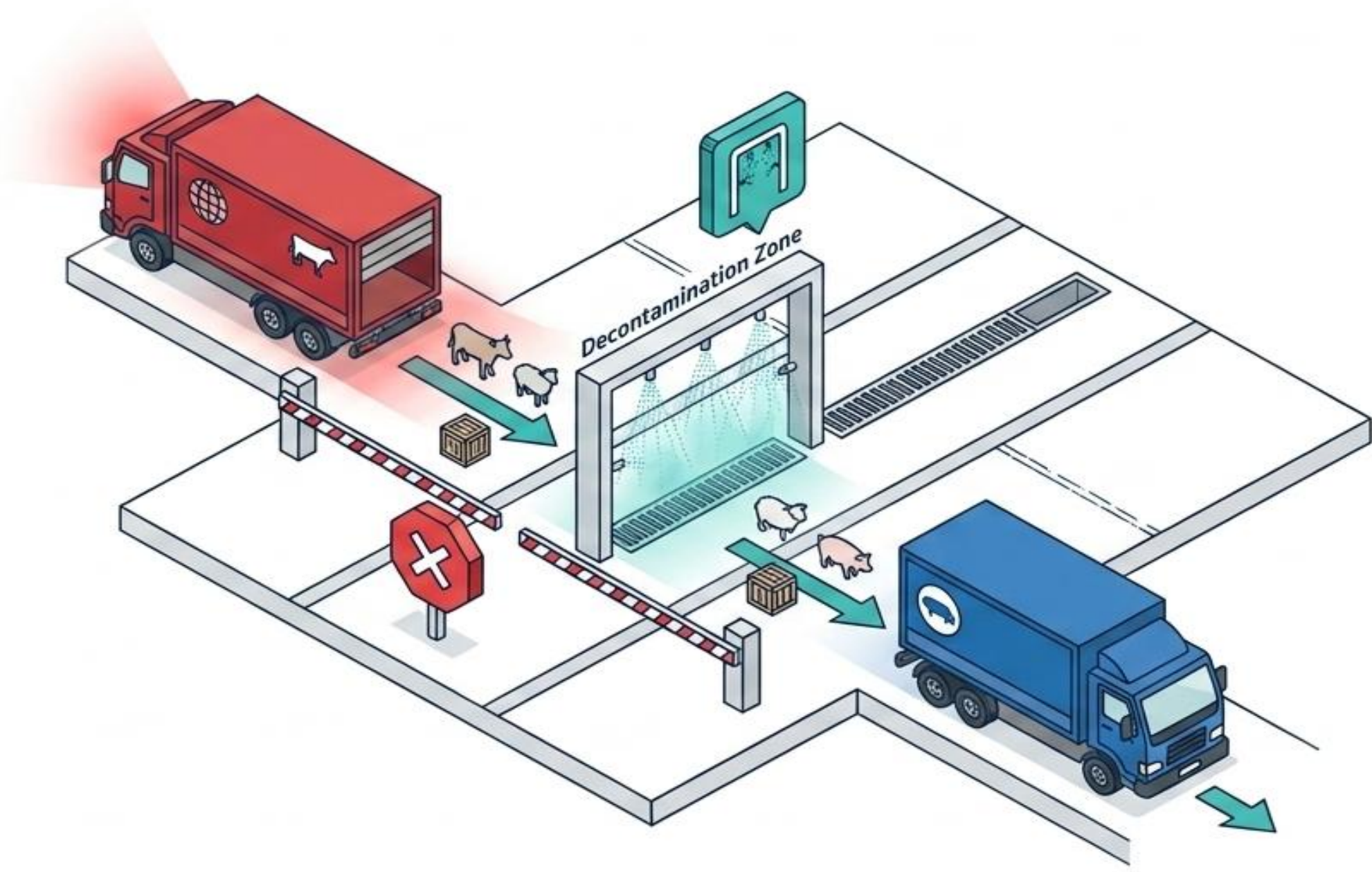

ห้ามรถขนส่งโค กระบือ แพะ แกะ และสุกร
ออกนอกประเทศเด็ดขาด

3. การเปลี่ยนถ่ายพาหนะ

หากจำเป็นต้องส่งออกสัตว์ ให้ทำการ
เปลี่ยนถ่ายรถขนส่งบริเวณพรมแดน
และดำเนินการทำลายเชื้อโรคอย่าง
สมบูรณ์ก่อนปล่อยรถ

การประเมินความเสี่ยงห่วงโซุ่ปทานปัจจัยการผลิต

การควบคุมวัตถุดิบอาหารสัตว์ที่มาจากพื้นที่ที่มีการระบาดของโรค

หากผลการประเมินพบความเสี่ยง **จะระงับและไม่อนุญาตให้นำเข้าประเทศเด็ดขาด**
เพื่อป้องกันการแทรกซึมของเชื้อไวรัสผ่านปัจจัยการผลิต

การเตรียมความพร้อมรับมือ**ก่อน**มีโรคระบาดในประเทศ

4.การเพิ่มประสิทธิภาพการป้องกันโรคของฟาร์ม

การเตรียมความพร้อมรับมือก่อนมีโรคระบาดใน ประเทศ

5. การพัฒนาการตรวจวินิจฉัยโรคและสร้าง เครือข่ายทางห้องปฏิบัติการ

1. การสร้างเครือข่ายความร่วมมือ (Networking)

ห้องปฏิบัติการของกรมปศุสัตว์

กำหนดผู้ประสานงาน หลักของเครือข่าย

แต่งตั้งตัวแทนประสานงานจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
ได้แก่ ห้องปฏิบัติการของกรมปศุสัตว์ มหาวิทยาลัย
และสัตวแพทย์ผู้เชี่ยวชาญ

2. มาตรฐานการวินิจฉัยและการยืนยันผล (Standardization & Confirmation)

Single Standard
Protocol

ใช้ขั้นตอนการตรวจวินิจฉัย มาตรฐานเดียวกัน

กำหนดวิธีปฏิบัติและขั้นตอนการตรวจ
วินิจฉัยโรคให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน
เดียวกันทุกห้องปฏิบัติการ

ศูนย์อ้างอิงภูมิภาค
เอเชียตะวันออกเฉียงใต้
(โรคปากและเท้าเปื่อย)

การส่งยืนยันผลบวก ที่ศูนย์อ้างอิงภูมิภาค

หากตรวจพบผลเป็นบวก ต้องส่งตัวอย่าง
ไปยืนยันผลที่ศูนย์อ้างอิงโรคปากและเท้าเปื่อย
ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

3. การจัดการข้อมูลและการรายงาน (Data Management)

เชื่อมโยงระบบ ผลการตรวจและรายงาน

กำหนดแนวทางการเชื่อมโยงข้อมูลผลการ
ตรวจทางห้องปฏิบัติการ และระบบการรายงาน
ผลให้มีความสอดคล้องกับทั่วทั้งเครือข่าย

การเตรียมความพร้อมรับมือ**ก่อน**มีโรคระบาดในประเทศ

6.การเตรียมความพร้อม

วัคซีนฉุกเฉินในการควบคุมโรค

เพื่อสื่อสารขั้นตอนการจัดการ ประสานงาน และเกณฑ์การเตรียมวัคซีนสำหรับการควบคุมโรคระบาดในสัตว์กับคู่แบบฉุกเฉิน

การประสานงานและกลไกการจัดการ

**การนำเข้าวัคซีนภายใต้
อำนาจกฎหมายฉุกเฉิน**

ประสานองค์ระหว่างประเทศและใช้อำนาจตาม
พ.ร.บ. ยา เพื่อนำเข้าวัคซีนควบคุมโรคฉุกเฉิน

**ผ่นักกำลังรัฐและเอกชน
เพื่อการขึ้นทะเบียน**

ประสานงานร่วมกับภาคเอกชน
และ อย. เพื่อเตรียมขั้นตอนการ
ขึ้นทะเบียนวัคซีนให้รวดเร็ว

มาตรฐานและการเตรียมผลิต

**เกณฑ์การพิจารณาคัดเลือกวัคซีน
(Antigen Bank)**

คัดเลือกจากสายพันธุ์ seed SAT 1
Topotype III และพิจารณาจากค่า r-value

เตรียมการผลิตเพื่อการฉีดวัคซีนแบบปูพรม

เร่งเตรียมความพร้อมการผลิตวัคซีนในประเทศเพื่อรองรับมาตรการ
Mass Vaccination

การเตรียมความพร้อมรับมือ**ก่อน**มีโรคระบาดในประเทศ

บทสรุปผู้บริหาร: ดัชนีชี้วัดความพร้อมระยะก่อนเผชิญเหตุ (Pre-Outbreak Readiness Matrix)

- ระบบบัญชาการ: จัดตั้ง War Room และฐานข้อมูลสารสนเทศครบถ้วน
- การเฝ้าระวัง: ระบบสุ่มตรวจยานพาหนะและพื้นที่เสี่ยงด้วย Real-time PCR พร้อมทำงาน
- พรมแดน: แผนชะลอนำเข้าและโปรโตคอลยกระดับชายแดนพร้อมใช้ทันที
- ความปลอดภัยฟาร์ม: บังคับใช้มาตรการ 72 ชั่วโมงสำหรับผู้เดินทางจากพื้นที่เสี่ยง
- ห้องปฏิบัติการ: เครื่องถ่ายภาพวินิจฉัยเชื่อมโยงตรงสู่ศูนย์อ้างอิงโรคระดับเอเชียตะวันออกเฉียงใต้
- วัคซีนฉุกเฉิน: เคลียร์ข้อกฎหมาย (พ.ร.บ. ยา) และเตรียมสายการผลิต Mass Vaccination
- การสื่อสาร: บูรณาการข้อมูลระหว่างเกษตรกรในประเทศและเครือข่ายระหว่างประเทศ

ระยะเผชิญเหตุการระบาดของ

โรคปากและเท้าเปื่อยซีโรไทป์ SAT1

อาการตามนิยามของโรคปากและเท้าเปื่อย

หากพบสัตว์กับคู่ป่วยด้วยอาการต่อไปนี้ **มากกว่า 1 ตัวขึ้นไป** ให้ตั้งข้อสงสัยทันที

มีไข้, น้ำลายเหนียว

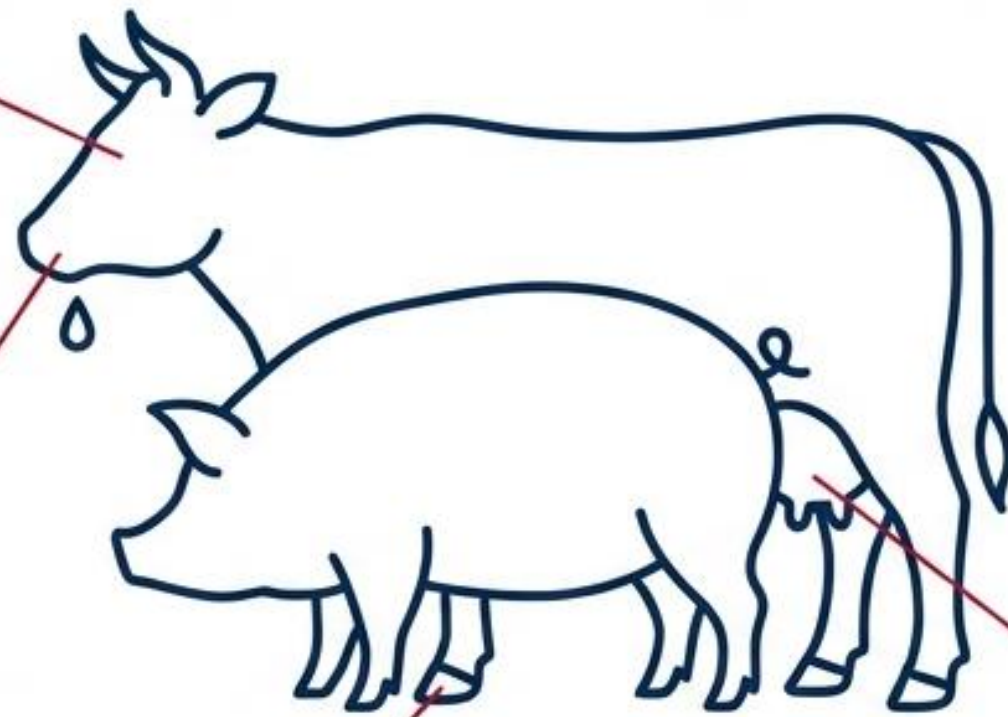
ปาก ลื่น จมูก: มีตุ่มใส หรือ แผลหลุม

กีบเท้า/ชอกกีบ: มีแผลที่ชอกกีบ ร่วมกับอาการเดินกระเผลก

เต้านม/หัวนม: มีตุ่มใส หรือ แผลที่เต้านม, ปริมาณน้ำนมลดลงอย่างเห็นได้ชัด

ขั้นตอนการปฏิบัติ: เมื่อพบ "สัตว์สงสัย"

การตอบสนองทันที (First Response) โดยสัตวแพทย์ประจำท้องที่ และปศุสัตว์อำเภอ

การยกระดับมาตรการ: เมื่อผลยืนยัน SAT1

จากมาตรการระดับพื้นที่ สู่อำนาจบัญชาการระดับจังหวัด

จัดตั้ง War Room ระดับจังหวัด

ศูนย์ปฏิบัติการเฝ้าระวัง ป้องกัน และควบคุมโรค FMD ซีโรไทป์ SAT1

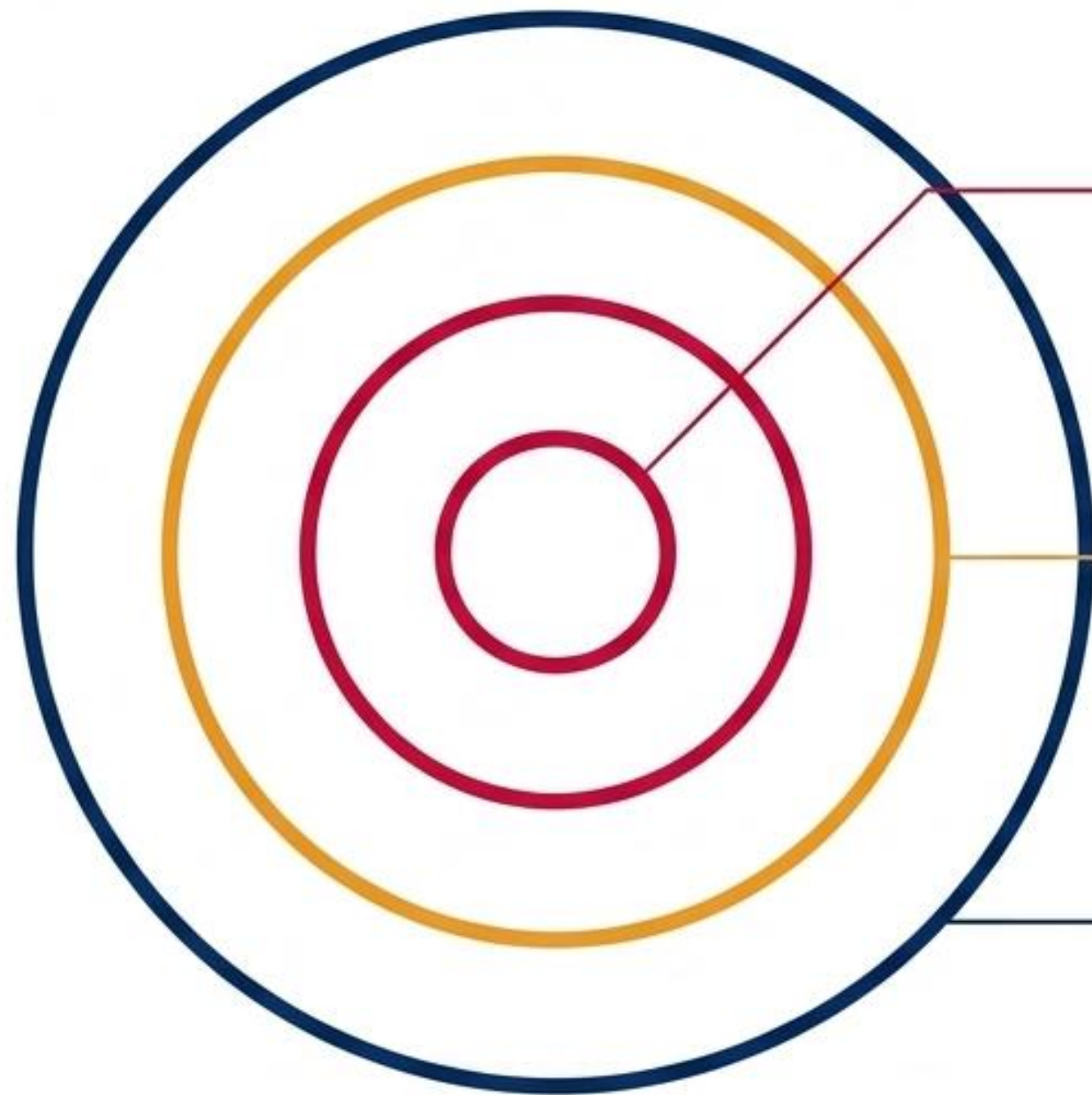
ประกาศเขตโรคระบาดระดับจังหวัด

ปลุสัตว์จังหวัดเสนอผู้ว่าฯใช้อำนาจ พ.ร.บ.ฯ มาตรา 21 ประกาศควบคุม โค กระบือ แพะ แกะ สุกร และซาก

ยกระดับพื้นที่ควบคุม

ขยายขอบเขตการบังคับใช้กฎหมายให้ครอบคลุม **ทั้งจังหวัด** ทันที

มาตรการปฏิบัติรับความเข้มข้นตามระดับความเสี่ยงทางระบาดวิทยา

ฟาร์มเกิดโรค (Infected Farm)

จุดศูนย์กลางการระบาด
มุ่งเน้น “กักกัน ดับเครื่องชน ทำลายเชื้อ” ขั้นสูงสุด

พื้นที่รอบฟาร์ม & เสี่ยงสูง (Risk Area)

รัศมี 10 กิโลเมตร และพื้นที่เชื่อมโยง มุ่งเน้น
“สร้างกำแพงภูมิคุ้มกัน (Ring Vaccination) และตัดวงจร”

พื้นที่ทั่วไป (General Province)

พื้นที่อื่นๆ ในจังหวัด
มุ่งเน้น “เฝ้าระวังเชิงรุก และป้องกันการเล็ดลอด”

1.การทำลายสัตว์ป่วย

ดำเนินการเฉพาะใน **ฟาร์มเกิดโรค** เมื่อประเมิน
เมื่อประเมินแล้วว่าจำเป็น **ขึ้นเด็ดขาด** ในการตัดตอนเชื้อ

- **เงื่อนไขการทำลาย:** สัตวแพทย์พิจารณาแล้วว่า การทำลายสัตว์ป่วย (หรือสสย) ซากสัตว์ หรือสิ่งของปนเปื้อน เป็นทางเดียวที่จะควบคุมไม่ให้โรคแพร่กระจายได้

- **อำนาจทางกฎหมาย:** อาศัยอำนาจตาม พ.ร.บ. โรคระบาดสัตว์ พ.ศ. 2558 มาตรา 13(4) และ มาตรา 40

- **การชดเชยค่าเสียหาย:** หากตรวจสอบพบว่าเจ้าของสัตว์ **ไม่ได้กระทำผิด** ตาม พ.ร.บ. โรคระบาดสัตว์ฯ สามารถเบิกจ่ายค่าชดเชยในการทำลายสัตว์ได้

2. การสอบสวนโรค และเฝ้าระวังโรค

ฟาร์มเกิดโรค

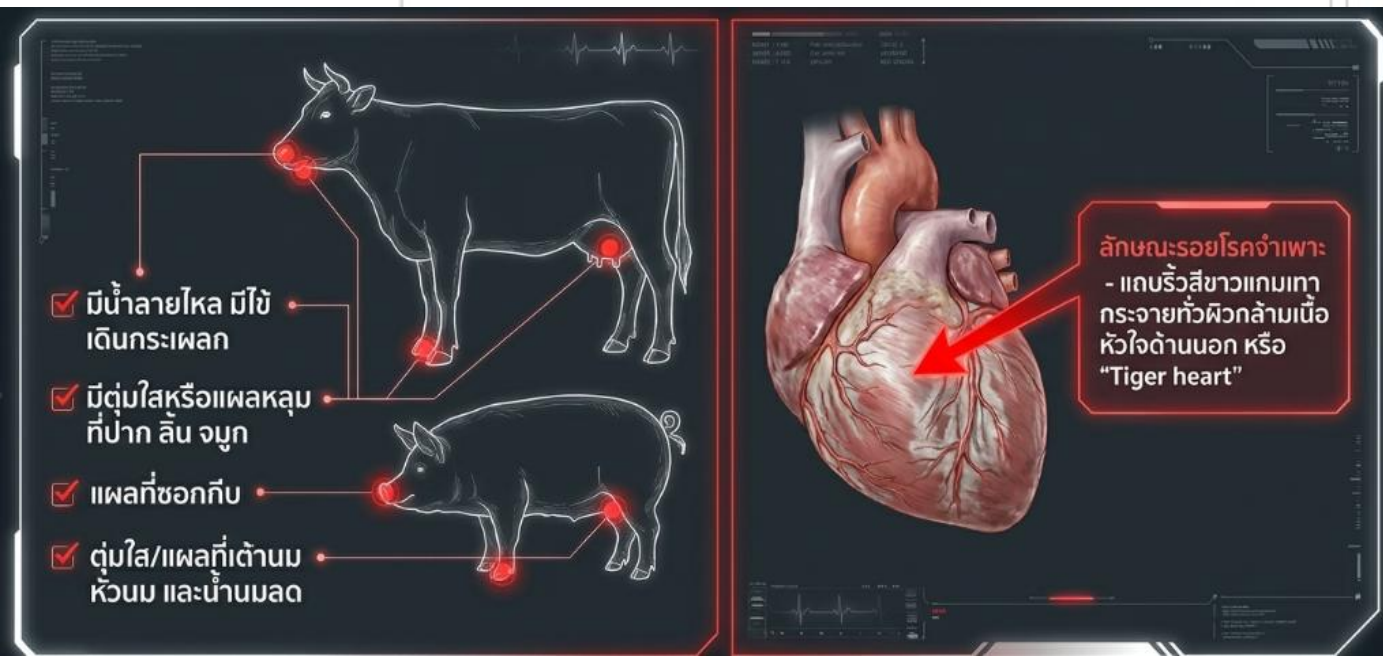
- **สอบสวนเชิงลึก:** หาสาเหตุ และปัจจัยเชื่อมโยงการแพร่กระจาย
- **เฝ้าระวังต่อเนื่อง:** จนกว่าจะไม่พบสัตว์ป่วย เป็นเวลา **30 วัน**

พื้นที่รอบฟาร์ม & เสี่ยงสูง

- **เครือข่ายผู้นำชุมชน:** ค้นหาสัตว์ป่วยเพิ่มเติม
- **ตรวจสอบ E-movement:** ย้อนหลัง 2 สัปดาห์ ประเมินความเสี่ยงข้ามเขตและแจ้งต้นทาง-ปลายทาง
- **เฝ้าระวังโรงฆ่าสัตว์:** ตรวจหารอยโรค และอาการกล้ามเนื้อหัวใจลาย (Tiger heart)

พื้นที่ทั่วไป

- **ยกระดับเฝ้าระวัง:** ตลาดนัดสัตว์, โรงฆ่าสัตว์
- **ค้นหาเชิงรุก:** ตามรอยโรคในพื้นที่ที่มีความเสี่ยงเชื่อมโยงกับจุดเกิดโรค
- **เฝ้าระวังโรงฆ่าสัตว์:** ตรวจหาอาการ Tiger heart อย่างเข้มงวด

3.การควบคุมการเคลื่อนย้าย

[ฟาร์มเกิดโรค] **ห้ามเคลื่อนย้ายเด็ดขาด:** ทำบันทึกสังกัดสัตว์ทั้งฟาร์มจนกว่าจะไม่พบสัตว์ป่วย เป็นระยะเวลา 30 วัน

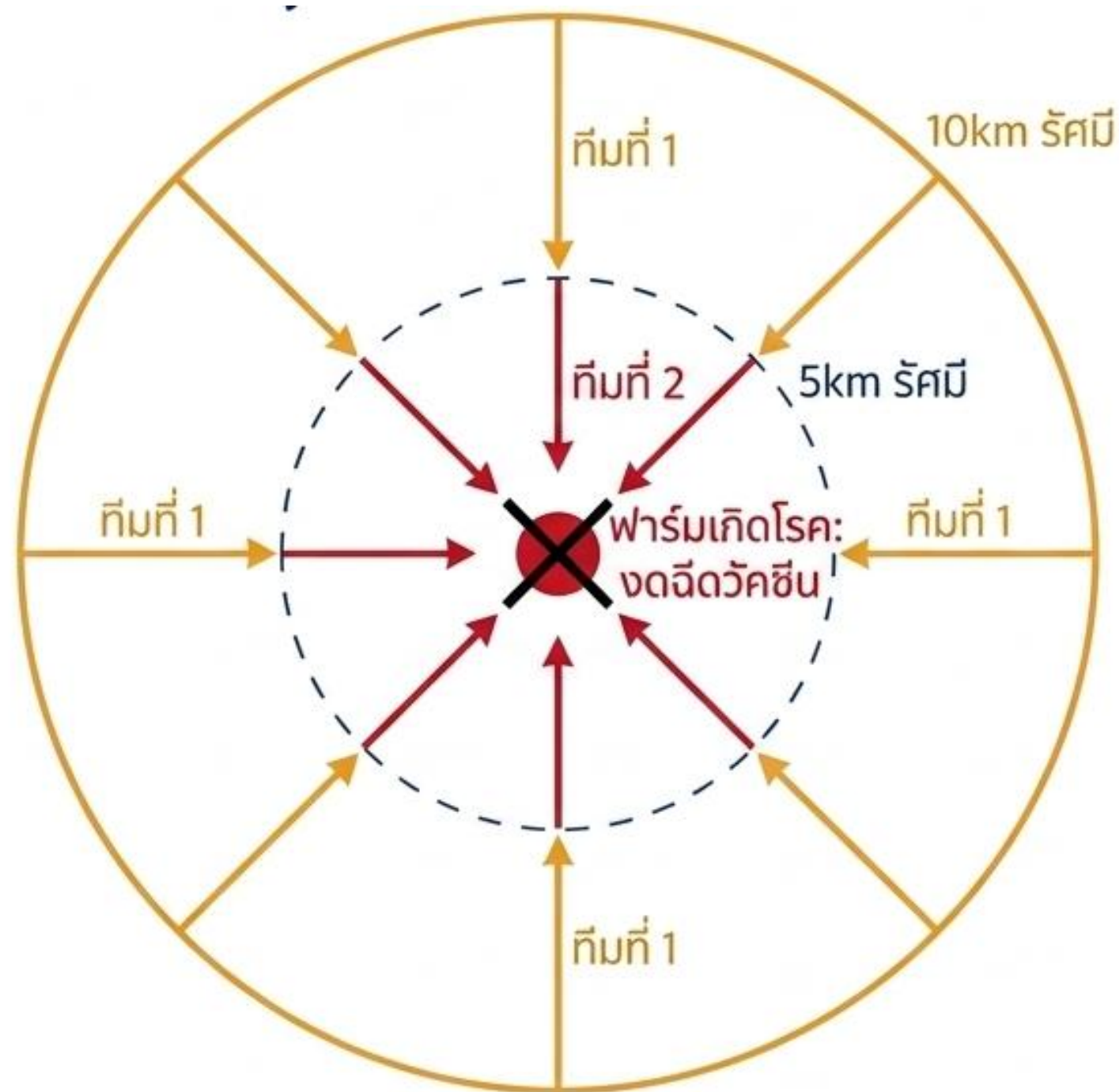
[พื้นที่รอบฟาร์ม & เสี่ยงสูง] **ชะลอและคัดกรอง:**

- กักสัตว์กัก 30 วัน ชะลอการเข้า-ออก (ยกเว้นเข้าโรงฆ่าภายใต้การคุมของสัตวแพทย์)
- เจ็อนไขออกนอกพื้นที่: สุ่มเจาะเลือด (Whole blood) ตรวจ Real-time PCR (**Expected Prevalent 20% CI 95%**) ผล SAT1 ต้องเป็นลบ
- ขอความร่วมมือชะลอตลาดนัดค้าสัตว์ในจังหวัดและจังหวัดข้างเคียง

[พื้นที่ทั่วไป] **เข้มงวดเส้นทาง:** หลีกเลี่ยงการเคลื่อนย้ายเข้าหรือเดินทางผ่านพื้นที่โรคระบาดอย่างเด็ดขาด

4. การเสริมสร้างภูมิคุ้มกันโรค

ฟาร์มเกิดโรค: งดฉีดวัคซีน
(หากพบโรคแทรกแซง ให้เปลี่ยนเป็นชุดรักษา/สอบสวน)

พื้นที่รัศมี 10 กม. แบ่งปฏิบัติการเป็น 2 ทีม เพื่อป้องกันเจ้าหน้าที่เป็นพาหะ:

- ทีมที่ 1: ปูพรมฉีดวัคซีนจากรัศมี 10 กม. บีบเข้าหารัศมี 5 กม.
- ทีมที่ 2: ปูพรมจากรัศมี 5 กม. บีบวงเข้าหาจุดเกิดโรค (จากเสี่ยงต่ำสุดไปหาเสี่ยงสูงสุด)

เงื่อนไข: สัตว์อายุ 1 เดือนขึ้นไป
กระตุ้นเข็มสองหลังผ่านไป 30 วัน

พื้นที่ทั่วไป จัดลำดับความสำคัญฉีดวัคซีนจาก: ความหนาแน่นสัตว์, การเคลื่อนย้ายบ่อย, ใกล้ตลาดนัด/โรงฆ่า, ใกล้ชายแดน, ใกล้อำเภอที่เคยเกิด

5. มาตรการ: ระบบการป้องกันโรค (Biosecurity Protocols)

1. ฟาร์มเกิดโรค (Infected)	2. พื้นที่รอบฟาร์ม 10km (Surrounding)	3. พื้นที่ทั่วไป (General)
<ul style="list-style-type: none"> ทำลายเชื้อโรคด้วยน้ำยาที่ฆ่าเชื้อ (งดใช้เครื่องพ่นยาแรงดันสูง) ห้ามบุคคลภายนอก/ยานพาหนะทุกชนิดเข้าฟาร์ม งดเด็ดขาด: ผสมเทียมจากน้ำเชื้อภายนอก, นำสัตว์เข้าใหม่, จำหน่ายสัตว์/ซากสัตว์/มูลสัตว์สด/รก, และส่งนม	<ul style="list-style-type: none"> งดการนำสัตว์เข้าเลี้ยงใหม่จากพื้นที่ระบายน้อย 1 เดือน เปลี่ยนรองเท้า/จุ่มน้ำยาฆ่าเชื้อก่อนเข้าฟาร์ม พ่นน้ำยาฆ่าเชื้อยานพาหนะและจอดให้ห่างพื้นที่เลี้ยงสัตว์มากที่สุด ทำลายเชื้อโรคสถานที่เสี่ยง (ตลาดนัด, โรงฆ่าสัตว์, ศูนย์นม)	<ul style="list-style-type: none"> ใช้มาตรการป้องกันเข้มงวดเทียบเท่าพื้นที่รอบฟาร์ม เลือกซื้อวัตถุดิบอาหารสัตว์จากพื้นที่ที่ไม่มีภาระระบาดเท่านั้น

5.ระบบการป้องกันโรค (ฟาร์มเกิดโรค)

ข้อปฏิบัติอย่างเคร่งครัด

- ✓ **ทำลายเชื้อโรค:** ใช้น้ำยาที่ฆ่าไวรัส FMD
- ✓ **ควบคุมพาหะ:** กำจัด นก หนู
- ✓ **ควบคุมบุคคล:** ห้ามเข้าเด็ดขาด หากจำเป็นต้องเปลี่ยนรองเท้า/ใส่ถุงหุ้ม ทำลายเชือกก่อนเข้า และห้ามไปฟาร์มอื่น
- ✓ **ควบคุมยานพาหนะ:** ห้ามเข้า หากจำเป็นต้องพ่นฆ่าเชื้อและจอดห่างจากจุดเลี้ยงสัตว์ที่สุด

ข้อห้ามเด็ดขาด

- ✗ **งดใช้** เครื่องพ่นยาแรงดันสูง (ป้องกันเชื้อฟุ้งกระจาย)
- ✗ **งด** การผสมเทียมจากน้ำเชื้อภายนอก
- ✗ **งด** นำสัตว์เข้ามาเลี้ยงใหม่
- ✗ **งด** จำหน่ายสัตว์ ซากสัตว์ มูลสัตว์สด และรก
- ✗ **งด** ส่งนมออกนอกฟาร์ม

5. การประชาสัมพันธ์เตือนภัย

ประสานความร่วมมือเครือข่าย เพื่อสกัดกั้นการแพร่กระจายออกนอกฟาร์ม

Key Messages ที่ต้องสื่อสารทันที:

1. แจ้งสถานการณ์: แจ้งพิกัดและความรุนแรงของการระบาด SAT1
2. การเฝ้าระวังและแจ้งเหตุ: วิธีสังเกตอาการตามนิยามโรค และช่องทางด่วนในการแจ้งสัตว์ป่วย
3. มาตรการป้องกัน: การยกระดับระบบ Biosecurity ขึ้นสูงสุดภายในฟาร์ม

**ความรวดเร็วในการวินิจฉัย
(Detect)**

**ความเด็ดขาดในการกักกัน
(Contain)**

**ความครอบคลุมของวัคซีนฉุกเฉิน
(Protect)**

ปฏิบัติตามหลักความปลอดภัยทางชีวภาพ (Biosecurity) สูงสุดในทุกขั้นตอนการปฏิบัติงาน กรมปศุสัตว์.

ระยะภายหลังกการระบาคของ

โรคปากและเท้าเปื่อยซีโรไทป์ SAT1

ระยะภายหลังระบาศ (Post-Incident Recovery & Resilience)

การเฝ้าระวังโรค (Risk-Based Surveillance)

ประเมินพื้นที่เสี่ยงและ
เฝ้าระวังทางอาการ/
ห้องปฏิบัติการในพื้นที่ที่
เคยเกิดโรค เพื่อยืนยัน
การ “ไม่พบโรค”
อย่างสมบูรณ์

การเสริมสร้าง ภูมิคุ้มกันโรค (Mass Vaccination)

ดำเนินการฉีดวัคซีน
ปูพรม (Mass
Vaccination) ในระดับ
ประเทศ เพื่อสร้าง
ภูมิคุ้มกันหมู่หลัง
เหตุการณ์ระบาศ

การควบคุมและ ถอดบทเรียน (After Action Review - AAR)

ถอดบทเรียนการปฏิบัติ
การควบคุมโรค SAT1
เพื่อปรับปรุงแก้ไขและ
กำหนดมาตรการเฝ้า
ระวัง/ป้องกันในอนาคต

การพัฒนา โครงสร้างพื้นฐาน (Infrastructure Development)

พัฒนาขีดความสามารถ
การตรวจวินิจฉัยโรค
และสร้างความเข้มแข็ง
ให้เครือข่ายห้องปฏิบัติ
การระดับชาติ

หัวใจสำคัญของความสำเร็จ (Key to Success)

**“การประสานงานที่รวดเร็ว การควบคุม
พื้นที่ที่ติดเชื้อ และแนวร่วมจากเกษตรกร
คือเกราะป้องกันโรค **FMD SAT1** ที่ดีที่สุด”**

(Rapid coordination, decisive containment, and farmer cooperation are the ultimate shields against **FMD SAT1**)

ขอบคุณค่ะ

ตัวอย่าง

การเลือกใช้สารฆ่าเชื้อไวรัส FMD

ออกซิไดซ์ (Oxidizing Agents)	สาร: Potassium Peroxymonosulfate (1%)	การใช้: ทางเลือกอันดับ 1 สำหรับฟาร์ม คอก โรงเรือน อุปกรณ์	ข้อดี/ข้อระวัง: ออกฤทธิ์เร็ว ปลอดภัยกับผู้ใช้และสัตว์ ไม่กัดกร่อนรุนแรง
ด่างรุนแรง (Alkali)	สาร: Sodium Carbonate (โซดาแอช 4%), Sodium Hydroxide (โซดาไฟ 2%)	การใช้: พื้นที่กว้าง ซากสัตว์ พื้นถนน ล้อรถ	ข้อดี/ข้อระวัง: ราคาถูก แต่กัดกร่อนรุนแรง ห้ามใช้กับอะลูมิเนียม หรือเครื่องพ่นแรงดันสูง
กรด (Acid)	สาร: Citric Acid (3%)	การใช้: พ่นร่างกายคน หรือวัสดุอุปกรณ์บอบบาง	
อัลดีไฮด์ (Aldehyde)	สาร: Glutaraldehyde (2%)	การใช้: ฆ่าเชื้อพื้นผิวทั่วไป (สลายตัวได้เอง)	ข้อดี/ข้อระวัง: ประสิทธิภาพดีแต่ระคายเคืองสูง เป็นพิษหากใช้ปริมาณมาก